

PRESENTACIÓ DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Llicenciatura / Màster en Teologia					
Assignatura		6S072E El baptisme de Jesús en la teologia dels dos primers segles					
Any	2020/2021	Curs	Curs d'especialització	Valor lectiu	3 ECTS		
Període lectiu	primer semestre	Hores setmanals			2	Àrea	SISTEMÀTICA
Professor/a	JOAQUIM BLAS PASTOR				Llengua	Català	

Descripció de l'assignatura:

Metodològicament, l'assignatura s'estructura com a seminari. Sense renunciar, però, a la dimensió sistemàtica essencial a tota activitat acadèmica, no s'exposarà escolàsticament una descripció de la doctrina relativa a la Unció del Verb tal com s'entenia a les diverses teologies dels segles I i II. El treball fonamental consistirà en la lectura i anàlisi de textos i el desenvolupament de la capacitat crítica per orientar-se enmig unes claus de lectura molt llunyanes als nostres esquemes teològics actuals.

L'itinerari docent arrencarà de l'anàlisi, suposant en els alumnes una capacitat d'orientació mínima tant en el camp de la metodologia científica dels estudis patristics, com enmig de la multiplicitat de formes del pensament teològic dels primers segles. Com a coordenades seguirem emprant les hipòtesis de treball de l'escola del jesuïta Antonio Orbe, bàsicament la seva intuïció d'estructurar la primera reflexió teològica entorn de dues matrius bàsiques: asiàtica i alexandrina.

Ja en el seu document sobre cristologia de l'any 1979, la Comissió Teològica Internacional feia palesa la urgència de recuperar la consideració de la dimensió pneumatològica en l'obra de Crist Salvador, amb una menció explícita a la Unció de Jesús per l'Esperit en el Jordà com a fonament de la seva missió messiànica. L'exegesi als relats del baptisme del Senyor és un dels llocs on la riquesa de teologies que configura els primers passos del pensament cristià és manifesta amb més vivacitat i eloqüència. Després de plantejar breument el problema des de la vessant de la història del pensament i després també d'haver apuntat els trets exegètics bàsics dels textos neotestamentaris referits a la Unció de Jesús en el Jordà, treballarem una selecció d'exegesis patristiques dels primers segles sobre el baptisme del Senyor. Al llarg del treball d'anàlisi tractarem d'atansar-nos tant a la ubèrrima multiplicitat d'intuïcions on es teixeixen les primeres teologies trinitàries, com a la constatació de la primacia essencial de la concepció antropològica, en l'estructuració dels diferents esquemes de pensament cristià.

Temari abreujat:

INTRODUCCIÓ:

1. Presentació de l'assignatura: significació teològica, programa, didàctica i avaluació.
2. Les dues matrius bàsiques de la primera reflexió teològica: alexandrina i asiàtica.

PERSPECTIVA SISTEMÀTICA

3. Jesús, Fill de Déu des de l'Encarnació i Crist, Ungit de Déu en el Jordà.

PERSPECTIVA BÍBLICA

4. Testimonis neotestamentaris del Baptisme del Senyor.

EL BAPTISME DEL JORDÀ DINS LA PRIMERA EXEGESI: HETERODOXES

5. Ortodòxia i heretgia en els dos primers segles del cristianisme.
6. Exegesis del Baptisme de Jesús a la teologia dels ebionites.
7. Exegesis del Baptisme de Jesús a la teologia gnòstica I.
8. Exegesis del Baptisme de Jesús a la teologia gnòstica II.

EL BAPTISME DEL JORDÀ DINS LA PRIMERA EXEGESI: ECLESIASTICS DE MATRIU ASIÀTICA

9. Justí.
10. Ireneu I.
11. Ireneu II.
12. Gregori d'Elvira.
13. Hilari de Poitiers.

EL BAPTISME DEL JORDÀ DINS LA PRIMERA EXEGESI: ECLESIASTICS DE MATRIU ALEXANDRINA

14. Climent d'Alexandria.
15. Origenes.

Bibliografia bàsica:

- ARÓZTEGUI ESNAOLA, M., CORDOVILLA PÉREZ, Á., GRANADOS GARCÍA, J., HERNÁNDEZ PELUDO, G., *La Unción de la gloria: en el Espíritu, por Cristo, al Padre : homenaje a Mons. Luis F. Ladaria, sj*, Madrid: BAC 2014.
- CANTALAMESSA, R., *Los misterios de Cristo en la vida de la Iglesia : El misterio del bautismo de Jesús*, Valencia: EDICEP 2009.
- DANIELOU, J – MARROU, H. I., *Nouvelle histoire de l'Église I. Des origines à Gregoire le Grand*, Paris: Seuil 1963.
- DE LA POTTERIE, I., A., "L'onction du Christ. Etude de Théologie biblique" *Nouvelle Revue Théologique* 80 (1958), 225-249.
- GRANADOS , J., *Los misterios de la vida de Cristo en Justino Mártir* (AnGreg 296), Roma: PUG 2005.
- LADARIA, L. F., *El Dios vivo y verdadero. El misterio de la Trinidad*, Salamanca: Secretariado Trinitario 1998.
- LADARIA , L. F., *Jesús y el espíritu : la unción*, Burgos: Monte Carmelo 2013.
- LYS, D. "L'onction dans la Bible", en *Études théologiques et religieuses*, 1954, 3, 3-54.
- LYS, D. "Onction", en *Vocabulaire biblique*, Neuchâtel, 1954, 211-212.
- MARTÍN , J. P., *El Espíritu Santo en los orígenes del cristianismo. Estudio sobre I Clemente, Ignacio, II Clemente y Justino Mártir*, Zurich: PAS 1971.
- ORBE, A., "La unción de Jesús y el don del Espíritu" *Gregorianum* 71 (1990), 547-571.
- ORBE, A., *Introducción a la teología de los siglos II y III*, Roma-Salamanca: PUG-Sígueme 1988.
- ORBE, A., *La unción del Verbo*, Roma: PUG 1961.
- ORBE, A., "¿San Ireneo Adopcionista? En torno a adv. haer. III, 19, 1" *Gregorianum* 65 (1984), 5-52.

